

Dosarul nr. 1ra-1777/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. V. Muntean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.Iu. Iordan, S. Gîrbu, M. Juganari)

DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

judecând în ședință, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de către avocatul Ion Cerga, în interesele inculpatului Serghei Cosovan, prin care se solicită casarea deciziei din 21 iunie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală în privința lui

Cosovan Serghei XXXXX,

învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal,

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 05.06.2018 -11.07.2018

instanța de apel: 17.09.2018 - 28.11.2018;

instanța de recurs ordinar: 31.01.2019 - 09.07.2019;

instanța de apel: 23.08.2019 - 01.10.2019;

instanța de recurs ordinar: 06.12.2019 - 24.03.2020

instanța de apel:02.06.2020-21.06.2021

instanța de recurs ordinar:10.08.2021-03.11.2021

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Serghei Cosovan a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa orice funcție de conducere în sfera comerțului pe un termen de 5 ani; termenul de ispășire a pedepsei a fost calculat din data pronunțării sentinței-11 iulie 2018, incluzând în termen perioada aflării în stare de arest-24 aprilie 2018 ora17:05 -11 iulie 2018.

1.1. În sentință, instanța de fond a constatat că, Serghei Cosovan acționând în calitate de administrator al ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, cod fiscal 1008600024779 și SRL

„M. K. Dalesgrup”, cod fiscal 1011600025284 și gestionând în calitate sa de administrator al întreprinderilor indicate activitatea pieței „Curcubeu”, amplasată pe str. Columna, nr.55, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada mai 2011-septembrie 2012, sub pretextul organizării și desfășurării activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, de către comercianți, persoane fizice, care intenționau să-și desfășoare activitatea de întreprinzător în piața indicată, a condiționat cumpărarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței indicate, afirmând eronat că acestea îi aparțin.

În acest scop, în perioada 05 august 2011-28 septembrie 2011, Serghei Cosovan acționând în calitate de administrator al ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, cod fiscal 1008600024779 și SRL „M. K. Dalesgrup”, cod fiscal 1011600025284 și gestionând în calitate sa de administrator al întreprinderilor indicate activitatea pieței „Curcubeu”, amplasată pe str. Columna, nr.55, mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării cet. Elenei Bularga a unei gherete amplasate pe teritoriul pieței menționate, a perfectat un contract de vânzare-cumpărare, în temeiul căruia a solicitat și primit de la aceasta, bani în suma de 2500 de euro, care conform cursului oficial al BNM pentru perioada de referință, constituia 40350 de lei.

Ulterior, Serghei Cosovan, având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare primite de la Elena Bularga, nu a transmis acesteia în proprietate ghereta din piața „Curcubeu”, iar banii în sumă de 2500 de euro, i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzându-i astfel părții vătămate o daună în proporții considerabile.

Tot el, Serghei Cosovan, în perioada lunii octombrie, anul 2011, prezentându-se administrator al SRL „M. K. Dalesgrup” și director al pieței „Curcubeu”, din str. Columna, nr.55, mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării cet. Zubatîi Svetlana, a două gherete pe teritoriul pieței menționate, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, semnat de către Svetlana Zubatîi și Serghei Cosovan, a solicitat și primit de la aceasta, bani în suma de 3000 de euro, care conform cursului BNM pentru perioada de referință, constituia 53310 lei.

În luna martie, anul 2014, cet. Svetlana Zubatîi a procurat de la cet. Svetlana Andrianova alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu” din str. Columna, nr. 55, mun. Chișinău, pentru care a achitat suma de 2500 de euro, care conform cursului stabilit de BNM pentru perioada lunii martie 2014 constituia 50900 de lei, bunuri care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la Serghei Cosovan, în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

Ulterior, Serghei Cosovan, având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare, a primit de la Svetlana Zubatîi, nu a transmis acesteia în proprietate gheretele nominalizate amplasate din piața „Curcubeu”, iar banii în sumă totală de 5500 de euro, care constituiau la momentul comiterii faptelor infracționale, conform cursului oficial al BNM, 104210 lei, i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzându-i astfel părții vătămate Svetlana Zubatîi, o daună în proporții mari.

În total, prin acțiunile sale intenționate, Serghei Cosovan a însușit de la Elena Bularga și Svetlana Zubatîi, prin escrocherie, mijloace financiare în proporții mari, în sumă totală de 144560 de lei.

2. Prin apelul declarat la 17 iulie 2018 împotriva sentinței din 11 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, a solicitat casarea sentinței din motivul bândetei pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Serghei Cosovan să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, admiterea integrală a acțiunii civile.

2.1. În motivarea apelului, acuzatorul de stat a invocat că, înscrisurile la care s-a făcut referire și care au fost anexate la materialele cauzei penale în calitate de probă, indică asupra faptului că inculpatul de la bun început nu a avut intenția de a transmite în proprietate gheretele respective. Mai mult, cunoștea cu certitudine că terenul pe care a fost amplasată piața, aparține altei persoane;

- faptul ofertei înaintate comercianților în ceea ce privește posibilitatea de a procura, adică de a deveni proprietar al unei gherete amplasate într-o piață, a fost factorul decisiv în atragerea potențialilor clienți, circumstanță invocată eronat de Serghei Cosovan, folosindu-se de situația de serviciu. Acțiunile în cauză și constituie înșelăciunea, ca element al escrocheriei care s-a manifestat prin prezentarea unor date false și prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie, adică inculpatul Serghei Cosovan, chiar din start a ascuns de comercianți că terenul pe care urma să fie amplasată piața și gheretele, aparține în proprietate altei persoane;

- faptul că Serghei Cosovan, până la primirea mijloacelor financiare de la comercianți pentru procurarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței și-a asumat obligația de a transmite gheretele în proprietate comercianților, constituie abuzul de încredere, deoarece în realitate, acesta nici nu intenționa să-și îndeplinească obligațiunile asumate și folosindu-se de relațiile de încredere cu victimele, a însușit banii primiți de la aceștia, iar, în final, acțiunile au devenit cinice, declarând comercianților că nu mai au ce pretinde la gherete, deoarece banii pe care i-au investit în procurarea acestora i-au restituit de mult, urmare a venitului obținut în urma activității în piață;

-Serghei Cosovan abuzând de încrederea comercianților, prin înșelăciune, odată cu schimbarea contractelor de vânzare-cumpărare cu cele de arendă, a avut o singură intenție, de a îngrădi dreptul comercianților care au procurat gherete în piața „Curcubeu” să-și poată proba în vreun mod dreptul de proprietate și să ascundă intenția sa inițială de dobândire a mijloacelor financiare prin înșelăciune;

- prezența în acțiunile inculpatului a circumstanțelor agravante prevăzute la art.77 lit. n) Cod penal și anume săvârșirea infracțiunii cu folosirea încrederii acordate, precum și că de către inculpat nu a fost reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune. Instanța nu a motivat temeiurile aplicării pedepsei minimale prevăzute de lege.

2.2. Împotriva sentinței din 11 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, avocatul Vasile Nicoară, în numele inculpatului Serghei Cosovan, a declarat apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței contestate cu pronunțarea unei noi

hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță și achitarea inculpatului Serghei Cosovan pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În argumentarea apelului, avocatul a invocat încălcarea dreptului la un proces echitabil prin prisma garanțiilor inerente a principiilor egalității armelor, a contradictorialității și a dreptului la apărare în sensul art. 6 § 3 CEDO. Inclusiv cu referire la jurisprudența CtEDO la acest aspect, a evidențiat că, dreptul la un proces echitabil, garanțiile inerente se asigură la nivel național, inclusiv prin dispozițiile art.321 Cod de procedură penală. Judecarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de articolul dat. În situația aflării inculpatului în custodia statului, în sensul art. 321 alin. (2) pct.2 Cod de procedură penală, când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui. La caz, judecarea cauzei s-a realizat în lipsa inculpatului, fără a fi întrunite condițiile ce ar justifica această procedură, or, avocatul niciodată nu a confirmat refuzul lui Serghei Cosovan de a fi adus în instanță. De fiecare dată, s-a opus desfășurării ședinței de judecată în lipsa inculpatului, motivând imposibilitatea de a se prezenta în instanța din motive grave de sănătate, precum și că se află sub influența preparatelor medicamentoase. A fost solicitată și numirea unei expertize medico-legale, însă instanța a respins cererea. Imposibilitatea participării inculpatului în ședința de judecată a fost confirmată involuntar de instanță, prin sentința emisă;

- încălcarea prevederilor legale privind sesizarea instanței de judecată - viciu fundamental soldat cu încălcarea dreptului garantat prin art. 6 § 3 lit. a) CEDO. În fața primei instanțe au fost invocate condițiile care implică sancțiunea nulității a rechizitoriul în sensul art. 251 alin.(2),(3) Cod de procedură penală, insistând asupra aplicării jurisprudenței CtEDO, în special hotărârea în cauza Adrian Constantin vs România, însă instanța eronat a conchis că această hotărâre nu este aplicabilă speței;

- atât actul de sesizare a instanței de judecată, cât și sentința nu conțin o informație precisă și concretă cu privire la faptele care i se reproșează inculpatului și calificarea lor. La descrierea elementelor faptice pe episodul în care este vizată Svetlana Zubatîi, cât și episodul referitor la Elena Bularga, autoritățile statului nu au indicat acțiunea sau inacțiunea adiacentă a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, care constă în mod alternativ în înșelăciune sau abuz de încredere. Având în vedere garanțiile oferite de art. 6 § 3 lit. a) CEDO și de art. 6 § 3 lit. c) CEDO, partea apărării a insistat că nu înțelege esența faptei prejudiciabile, în special a acțiunii sau inacțiunii avute în vedere la înaintarea acuzațiilor pe episodul care o vizează pe Svetlana Zubatîi. Instanța ignorând prevederile art. 24 Cod de procedură penală, și-a asumat atribuțiile procurorului și prin sentința emisă a încercat să indice, prin depășirea limitelor învinuirii, prin raportare la fiecare episod, esența acțiunii adiacente. Modul de redactare a sentinței denotă prezența viciilor fundamentale în sensul art. 6 pct.44 Cod de procedură penală, care s-au soldat cu încălcarea dreptului la un proces echitabil, având în vedere garanțiile inerente;

- instanța a admis erori grave de fapt în sensul art. 6 pct.11¹ Cod de procedură penală, care au afectat soluția. Instanța a denaturat conținutul declarațiilor părții vătămate Svetlana Zubatîi, care a declarat în cadrul cercetării judecătorești că a primit

în proprietate gheretele litigioase. La fel, nu a luat în considerare și nu a supus aprecierii probele anexate la dosar de organul de urmărire penală, prin care se confirmă transmiterea în proprietate a gheretelor. Relevant este și faptul că, dacă Svetlana Andrianova nu ar fi primit în proprietate gheretele litigioase, ea nu ar fi fost în stare să le înstrăineze contra plată Svetlanei Zubatîi;

- instanța de judecată nu a apreciat probele anexate la dosar în sensul art. 101 Cod de procedură penală. Instanța a transcris în sentință rechizitoriul, fără a aprecia probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Nu a motivat admisibilitatea sau inadmisibilitatea probelor;

- concluziile instanței de judecată privind existența obiectului material al infracțiunii se datorează erorilor grave de fapt, care se exprimă prin stabilirea eronată a faptelor. Or, Svetlana Zubatîi a declarat că mijloacele financiare i-au fost transmise lui Serghei Damir (pentru două gherete) și Svetlanei Andrianova (pentru alte două gherete), în total pentru patru gherete, care le-a primit în proprietate. Elena Bularga a confirmat în fața instanței că a primit ghereta litigioasă. Astfel, lipsește obiectul material al infracțiunii;

- sentința este lipsită de coerență și de logică, având în vedere motivele contradictorii puse la baza soluției. Or, nu poate fi înțeles clar în ce mod inculpatul „a exercitat o influențare psihică asupra conștiinței și voinței” Svetlanei Zubatîi, având în vedere că după cum afirmă pretinsa parte vătămată, inculpatul nu a participat la negocierea clauzelor contractuale cu Svetlana Andrianova și nu a primit mijloace financiare, suma fiind transmisă vânzătorului Svetlana Andrianova;

- atât în cazul argumentelor aduse cu privire la latura obiectivă, cât și în cazul celor ce țin de latura subiectivă, instanța a indicat că, prezența acestor două elemente ale infracțiunii rezultă din „probatoriul cercetat în cadrul ședinței de judecată”. În realitate, ignorând dispoziții le art. 27, art.101 Cod de procedură penală coroborate cu art. 96 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, cât și garanțiile oferite de art. 6 CEDO, instanța de judecată nu a invocat nici un mijloc de probă care ar dovedi prezența laturii obiective și subiective a infracțiunii. Aceasta în situația în care ambele elemente constitutive ale infracțiunii se exprimă, potrivit poziției instanței de judecată, prin faptul că Serghei Cosovan nu le-a transmis părților vătămate în proprietate gheretel contractate, situație infirmată de Svetlana Zubatîi și Elena Bularga. La caz, urmează a fi stabilită lipsa laturii obiective și a laturii subiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal;

-încălcarea principiului *ultima ratio* și a exigențelor degajate de art. 7 CEDO. Ignorând dispozițiile art. 7 CEDO, instanța de judecată a aplicat extensiv defavorabil legea penală, implicându-se în soluționarea unui litigiu civil, fără a ține cont de faptul că în sensul principiului *ultima ratio* procedura penală poate fi pusă în aplicare doar dacă sunt respectate exigențele ce însoțesc caracterul accesoriu al mijloacelor justiției penale. Familia Bularga a fost parte a procesului civil, soluționat de către Judecătoria Ciocana, proces în care instanța a reținut caracterul nefondat al pretențiilor pretinsei părți vătămate. Respectiv, reexaminarea unui litigiu civil, chiar și ca efect al întocmirii unui rechizitoriu, echivalează cu încălcarea principiului securității raportului juridic.

Svetlana Zubatîi având la dispoziție mijloacele justiției civile, nu a apelat la instanța de judecată în vederea soluționării litigiului civil.

3. Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de către avocatul Vasile Nicoară, în interesele inculpatului Serghei Cosovan; a fost admis apelul declarat de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, Victor Plugaru și a fost casată sentința parțial și a fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care s-a încasat de la Serghei Cosovan în beneficiul Elenei Bularga suma de 2500 de euro, convertiți în lei ai RM, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii și în beneficiul Svetlanei Zubatîi suma de 5500 de euro, convertiți în lei ai RM, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii, cu titlu de prejudicii cauzate prin infracțiune; în rest a fost menținută sentința din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

3.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a reținut că, acuzatorul de stat a administrat la materialele cauzei penale un ansamblu probatoriu pertinent și concludent în baza căruia se atestă că acțiunile inculpatului Serghei Cosovan întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, iar temeiuri de a pronunța o sentință de achitare în privința acestuia, nu a stabilit.

3.2. Instanța de apel, din materialele cauzei, a constatat că, inculpatul Serghei Cosovan este administrator a ÎI „Cosovan-Dalesgrup”. La 01 mai 2011, între SRL „Nali”, în calitate de locator și ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune prin care locatorul a transmis o parte din terenul intravilan, cu suprafața de 0.19 ha din suprafața totală a terenului de 0.211 ha, ce-i aparține cu drept de proprietate privată.

Serghei Cosovan, în calitate sa de administrator a ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, care a încheiat cu SRL „Nali” contractul de locațiune indicat, gestiona și era în atribuțiile acestuia de administrare a pieței „Curcubeu”, amplasată pe str. Columna, nr. 55, mun. Chișinău, piață amplasată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate SRL „Nali”, teren transmis în locațiune ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, în baza contractului de locațiune din 01 mai 2011.

Astfel, inculpatul Serghei Cosovan, acționând în calitate de administrator al SRL „M.K. Dalesgrup” și director al pieței „Curcubeu”, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării Elenei Bularga și Svetlanei Zubatîi a unor gherete amplasate pe teritoriul pieței, întru organizarea și desfășurarea activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, a încheiat cu acestea contracte de vânzare-cumpărare și anume de la Elena Bularga a primit suma de 2500 de euro, iar de la Svetlana Zubatîi suma de 3000 de euro.

Totodată, în luna martie 2014, Svetlana Zubatîi a procurat de la Svetlana Andrianova, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu”, fapt ce rezultă din recipisele anexate la materialele cauzei -f.d.125,126, vol. I, pentru care a achitat suma de 2500 de euro, bunuri pe care Svetlana Andrianova la rândul său le procurase anterior sub același pretext tot de la Serghei Cosovan în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

În continuare, inculpatul Serghei Cosovan, acționând în calitate de administrator al SRL „M.K. Dalesgrup” și director al pieței „Curcubeu”, folosind situația de serviciu a solicitat de la părțile vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga restituirea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate anterior, sub pretextul omiterii unor greșeli în conținutul acestora, înlocuindu-le cu contracte de arendă.

În acest sens, potrivit contractului de arendă din 17 iunie 2014 încheiat între ÎI „Cosovan-Dalesgrup” și Svetlana Zubatîi, arendatorul s-a obligat de a acorda arendașului loc pentru vânzare în schimbul arendeii, pentru folosire temporară -f.d.110-113, vol. I.

Potrivit contractului nr.3 din 28 septembrie 2011 încheiat între Ion Bularga (soțul părții vătămate Elena Bularga) și SRL „M.K. Dalesgrup”, arendatorul s-a obligat de a acorda arendașului buticul nr.6, amplasat în rândul nr.4-f.d.26-31, vol. I.

Instanța de apel a notat că, faptul înlocuirii contractelor de vânzare-cumpărare cu cele de arendă se confirmă prin declarațiile părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga. Or, cu referire la argumentele avocatului Vasile Nicoară precum că contractele vechi le-a strâns Serghei Damir, instanța a apreciat că acest fapt nu disculpă acțiunile infracționale ale inculpatului Serghei Cosovan, în contextul în care inculpatul era administratorul pieței, părțile vătămate au procurat aceste gherete anume de la inculpat, banii au fost transmiși lui Serghei Cosovan. Totodată, după cum au indicat părțile vătămate, toată procedura pe piață se făcea cu permisiunea directorului.

Instanța de apel a apreciat că, declarațiile părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga coroborează cu declarațiile martorului Alexandr Orlovschi care a confirmat că au fost schimbate contractele, dar nu ține minte din ce motiv, precum și coroborează cu declarațiile martorului Serghei Spiridonov care a confirmat că nu deține contractul de vânzare-cumpărare asupra gheretei, dar în acela era indicată suprafața chioșcului și din ce era confecționat, ca urmare a schimbării contractului, în contractul de arendă la el nu mai era suma achitată.

Instanța de apel a evidențiat că, inculpatul Serghei Cosovan, cunoscând că nu deține dreptul de proprietate asupra terenului pe care este amplasată piața „Curcubeu”, ca urmare a încheierii contractului de locațiune cu SRL „Nali” la 01 mai 2011, prin înșelăciune, a creat părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga falsa reprezentare a realității că dânsul este proprietar și că are competența de a vinde gheretele amplasate pe teritoriul pieței și, respectiv, fiind încheiate cu părțile vătămate contracte de vânzare-cumpărare.

Ulterior, în vederea conferirii unui aspect legal al acțiunilor sale, sub pretextul corectării unei omisiuni depistate în acestea, contractele de vânzare-cumpărare au fost retrase, fiind înlocuite cu contracte de arendă, care prin obiectul lor sunt diferite de cele propuse inițial părților vătămate. Or, din declarațiile părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga rezultă că dânsul au procurat gheretele în cauză, ele având intenția de a fi proprietare a acestor obiecte, fiindu-le comunicat că pot să activeze cât vor dori, dacă se răzgândesc, le întorc buticurile și ei le întorc suma de bani care au dat-o. Ulterior, primind contractele de arendă, au înțeles că au fost amăgite.

Astfel, instanța de apel a conchis că, este probat faptul acționării prin înșelăciune de către inculpatul Serghei Cosovan, care cunoscând că nu deține drept de proprietate

asupra terenului pe care este amplasată piața „Curcubeu”, a asigurat părțile vătămate că este proprietarul acestuia, iar prin încheierea contractelor de vânzare-cumpărare, acestea vor deveni proprietari ai bunurilor procurate, însă, ulterior, aceste contracte au fost retrase și înlocuite cu contracte de arendă.

3.3. Instanța de apel a indicat că, în acțiunile inculpatului Serghei Cosovan este probat elementul abuzului de încredere față de părțile vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga, în contextul în care s-a stabilit că Serghei Cosovan este administratorul ÎI „Cosovan-Dalesgrup”, astfel, atât părțile vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga, cât și martorii apărării confirmând statutul acestuia în raport cu persoanele ce contractau în vederea procurării gheretelor pe teritoriul pieței „Curcubeu”, iar în circumstanțele statutului prezentat față de terți au convins părțile vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga în seriozitatea propunerii și legalitatea tranzacției încheiate cu acestea, inspirând încredere condiționată la întocmirea contractelor de vânzare-cumpărare în care erau prezentați ca proprietari ai bunului dorit.

3.4. Instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit că, inculpatul în virtutea funcției ocupate în cadrul ÎI „Cosovan-Dalesgrup” cunoștea toate chestiunile ce vizează gestionarea societăților administrate întru atingerea scopului desfășurării activității acestora, cunoscând subtilitățile activității pieței pe care o administra. Însă, cu toate acestea, nu le-a explicat părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga consecințele încheierii tranzacției cu acestea, asigurându-le în succesul ce le așteaptă, însă după primirea sumelor bănești, nu a mai întreprins măsuri în vederea realizării tranzacției încheiate cu părțile vătămate și anume transmiterea în proprietate a gheretelor întru desfășurarea activității de administrator, ce a condiționat imposibilitatea acestora de a perfecta actele pentru desfășurarea unei activități legale, ce a condiționat sancționarea multiplă a acestora de către organele de resort.

3.5. Tot din declarațiile părților vătămate Svetlana Zubatîi și Elena Bularga rezultă că după înlocuirea contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor cu contractele de arendă, inculpatul Serghei Cosovan cunoscând circumstanțele încheierii acestora, invocând obligațiunea respectării condițiilor contractuale a determinat părțile vătămate de a achita arenda, iar ca urmare a nedorinței acestora de a se conforma, le-a acționat în judecată, obținând hotărârea judecătorească de încasare a datoriei contractuale rezultate în baza noilor contracte încheiate și substituite cu cele de vânzare-cumpărare în prealabil, precum și document executoriu care ulterior a fost executat prin intermediul executorului judecătorec.

3.6. În ceea ce privește urmările prejudiciabile survenite ca rezultat al comiterii faptelor ilegale, instanța de apel a reținut că, prin acțiunile sale intenționate, Serghei Cosovan a însușit de la Elena Bularga și Svetlana Zubatîi, prin escrocherie, mijloace financiare în proporții mari, în sumă totală de 144560 de lei.

3.7. Din analiza tuturor probelor cercetate, instanța de apel a punctat că, activitatea infracțională a inculpatului a fost realizată prin multiple acțiuni prejudiciabile cu aceeași intenție infracțională, fiind în prezenta unei infracțiuni unice prelungite, care în cauza dată se consideră consumată odată cu realizarea ultimei acțiuni prejudiciabile constatate în perioada lunii martie, anul 2014, când Svetlana Zubatîi a procurat de la Svetlana Andrianova alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu”,

pentru care a achitat suma de 2500 de euro, care conform cursului stabilit de BNM pentru luna martie, anul 2014, constituia 50900 de lei, bunuri care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la Serghei Cosovan în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

3.8. Cu referire la alegațiile avocatului Vasile Nicoară precum că, atât la descrierea elementelor faptice pe episodul în care este vizată partea vătămată Svetlana Zubatîi, cât și episodul în care este vizată partea vătămată Elena Bularga, autoritățile statului nu au indicat acțiunea sau inacțiunea adiacentă laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.190 Cod penal, care constă în mod alternativ în „înșelăciune” sau „abuz de încredere”, instanța de apel a indicat că, din materialele cauzei rezultă cert, că activitatea infracțională a inculpatului a fost realizată prin multiple acțiuni prejudiciabile cu aceeași intenție infracțională, fiind în prezența unei infracțiuni unice prelungite care a cuprins atât modalitatea faptică de „înșelăciune”, cât și cea de „abuz de încredere”, acțiuni cert stabilite în circumstanțele expuse.

3.9. Avocatul Vasile Nicoară a invocat că, în speța dată sunt incidente încălcările stabilite de Curtea Europeană în cauza Adrian Constantin c. României, însă instanța de apel în acord cu concluziile instanței de fond a reținut că aceste încălcări nu sunt relevante speței cu referire la dreptul la un proces echitabil al inculpatului Serghei Cosovan.

La caz, instanța de fond a constatat că, inculpatului i-a fost adus la cunoștință actul de învinuire din 26 aprilie 2018, despre faptul aducerii la cunoștință, precum și faptul explicării drepturilor și obligațiilor a semnat recipisa anexată la materialele cauzei, pe tot parcursul procesului, inculpatul fiind reprezentat de avocatul Vasile Nicoară. Conținutul actului de învinuire nu a suferit modificări, rămânând neschimbat inclusiv la susținerea acuzării în cadrul examinării cauzei, deopotrivă asigurând părții apărării posibilitatea prezentării probelor întru susținerea poziției de apărare formulată, asigurând accesul la toate materialele cauzei, în acest sens fiind respectate întru totul drepturile inculpatului.

Pe tot parcursul urmăririi penale, precum și în instanța de judecată interesele inculpatului au fost reprezentate de apărător, căruia i-a fost oferită posibilitatea de a prezenta probatoriul dorit, iar după fiecare etapă procesuală, i-a fost acordat termen pentru a-și conforma poziția cu inculpatul și a-i aduce la cunoștință acțiunile desfășurate.

Astfel, cu privire la incertitudinea invocată de apărător cu referire la acuzarea adusă, instanța de apel a apreciat-o critic în condițiile în care învinuirea este clară și certă, fiind dovedită prin probatoriul administrat, învinuire care nu prezintă careva dubii sau incertitudini în sensul indicat de apărare.

3.10. De asemenea, instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului Vasile Nicoară referitor la faptul că în prezența cauză sunt prezente relații civile, or, pe parcursul examinării cauzei a fost cert stabilit că, inculpatul Serghei Cosovan a acționat cu intenție directă, urmărind scopul de cupiditate și anume acela de a dobândi ilicit mijloacele financiare în sumă totală de 144560 de lei de la Elena Bularga și Svetlana Zubatîi, în condițiile în care, încă la etapa negocierii încheierii contractelor, întru a crea un mediu precoce încheierii contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor, a asigurat

părțile vătămate că vor obține dreptul de proprietate a acestora. Ulterior, întru a conferi un aspect legal acțiunilor sale, în virtutea funcției deținute, a determinat părțile vătămate de a-i da contracte sub pretextul comiterii unei erori, înlocuindu-le cu contracte de arendă, ce presupune o situație totalmente diferită de cea inițială. Totodată, faptul că părțile vătămate Elena Bularga și Svetlana Zubatîi nu au anulat contractele respective, nu constituie temei de a constata prezența în speță a relațiilor civile, în condițiile în care este un drept al cetățeanului de a se adresa în instanța de judecată, de a-și proteja un drept pretins încălcat și nicidecum o obligație a acestuia.

La caz, părțile vătămate s-au adresat organelor de drept, care în virtutea prevederilor art. 262, art. 274 Cod de procedură penală, în prealabil constatând existența bănuielii rezonabile că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, prin ordonanța din 26 martie 2018, s-a dispus pornirea urmăririi penale.

3.11. Instanța de apel a apreciat ca fiind prematură solicitarea avocatului Vasile Nicoară privind examinarea chestiunii referitor la liberarea inculpatului de la executarea pedepsei în conformitate cu art. 95 Cod penal, or, chestiunea dată urmează a fi soluționată la etapa executării pedepsei, după ce hotărârea de condamnare va rămâne definitivă și irevocabilă.

4. La 18 ianuarie 2019, de către avocatul Vasile Nicoară, în interesele inculpatul Serghei Cosovan, a fost declarat recurs ordinar împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului ordinar, constatarea în temeiul art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală, încălcarea drepturilor fundamentale în condițiile pct. 3.9, 4.5, 5.4, 6.4, 7.8, 8.5, 9.5, 10.12 din recurs, casarea hotărârilor judecătorești emise cu achitarea lui Serghei Cosovan în temeiul art. 390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, în caz că erorile nu vor putea fi reparate de instanța de recurs, iar cauza va fi remisă la rejudecare în instanța de apel, a dispune înlocuirea măsurii preventive cu una ce nu presupune plasarea/menținerea în stare de arest a lui Serghei Cosovan.

4.1.În motivarea recursului, avocatul a invocat că examinarea cauzei s-a realizat în lipsa inculpatului, fără a fi întrunite condițiile ce justifică această procedură- art.427 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 § 1, art. 6 § 3 CEDO. De fiecare dată, s-a opus desfășurării ședinței de judecată în lipsa inculpatului, motivând imposibilitatea de a se prezenta în instanța din motive grave de sănătate, precum și că se află sub influența preparatelor medicamentoase. Imposibilitatea participării inculpatului la ședință de judecată a fost confirmată involuntar prin sentința emisă de către prima instanță. Autoritățile statului au recunoscut că în perioada examinării cauzei, inculpatul s-a aflat la tratament în condiții de staționar, fiindu-i administrate medicamente, care, în mod evident, a influențat starea fizică a acestuia. Astfel, în contextul prevederilor art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală urmează a fi constatată încălcarea dreptului la apărare în sensul art. 6 § 3 CEDO, care reprezintă o garanție a dreptului la un proces echitabil. În instanța de apel, cu referire la concluziile experților din raportul de expertiză judiciară din 20 noiembrie 2018, apărătorul a solicitat că în cazul în care nu va fi achitat inculpatul, aplicarea în privința ultimului a prevederilor art. 95 alin. (2) Cod penal cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale. Însă

instanța de apel a respins solicitare, interpretând și aplicând eronat dispozițiile acestei norme legale, ceea ce a generat încălcarea dreptului garantat de art. 3 CEDO, violare ce urmează a fi constatată;

-inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală - art. 427 alin. (1) pct. 9) Cod de procedură penală coroborat cu art. 7 CEDO. Inculpatul a fost condamnat pentru „...dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu folosirea situației de serviciu, săvârșită în proporții mari”, însă prin Legea nr.179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, a fost modificată dispoziția art. 190 alin.(1) Cod penal și în momentul examinării cauzei în instanța de apel, norma prevedea: „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.” Curtea Constituțională prin decizia nr. 126 din 15 noiembrie 2018 la examinarea constituționalității dispoziției art. 190 alin.(1) Cod penal, a evidențiat anumite aspecte relevante, însă ignorând jurisprudența Curții Constituționale, instanța de apel a reiterat poziția primei instanțe. Pe lângă faptul că, concluziile instanței de apel sunt contradictorii și lipsite de logică, în partea ce ține de concluziile precum că gheretele nu i-au aparținut lui Serghei Cosovan, a evidențiat că, a fost condamnat definitiv în baza unor modalități de realizare a laturii obiective care nu erau prevăzute de legea penală la data examinării cauzei în ordine de apel. Decizia instanței de apel are drept efect condamnarea lui Serghei Cosovan pentru fapta care la momentul emiterii hotărârii judecătorești nu era prevăzută de legea penală. Or, componenta infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, în redacția legii care era în vigoare la data examinării cauzei în apel, era alta decât cea pusă în sarcina inculpatului. Instanța de apel a aplicat și a interpretat extensiv defavorabil legea penală, îngrădindu-i dreptul lui Serghei Cosovan garantat de art. 7 CEDO și art. 22 din Constituția Republicii Moldova, or, acesta a fost condamnat definitiv în baza unor dispoziții legale care nu erau în vigoare la data pronunțării soluției, care nu corespund criteriilor de previzibilitate (§ 22, decizia Curții Constituționale nr. 126 din 15 noiembrie 2018). Astfel, în contextul prevederilor art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală urmează a fi constatată încălcarea art. 7 CEDO;

-nu au fost întrunite elementele infracțiunii-art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală coroborat cu art. 7 CEDO. Concluziile instanțelor de judecată privind existența obiectului material al infracțiunii se datorează erorilor grave de fapt, care se exprimă prin stabilirea eronată a faptelor. Or, Svetlana Zubatîi a declarat că mijloacele financiare i-au fost transmise lui Serghei Damir (pentru 2 gherete) și Svetlanei Adrianova (pentru alte 2 gherete), în total pentru 4 gherete, care după cum a relatat partea vătămată le-a primit în proprietate. Elena Bularga a confirmat în fața instanței că a primit în proprietate ghereta litigioasă. În așa mod, se atestă lipsa obiectului material al infracțiunii.

Hotărârile judecătorești adoptate sunt lipsite de coerență și de logică, în special datorită motivelor contradictorii puse la baza soluției. Or, nu este clar în ce mod inculpatul „a exercitat o influență psihică asupra conștiinței și voinței” Svetlanei Zubatii în momentul în care a procurat gheretele de la Svetlana Andrianova”, având în vedere că inculpatul, după cum afirmă pretinsa partea vătămată, nu a participat la negocierea clauzelor contractuale cu Svetlana Andrianova și nu a primit mijloacele bănești, suma fiind transmisă vânzătorului Svetlana Andrianova.

Analiza conținutului hotărârilor judecătorești denotă că, în viziunea instanțelor de judecată, fapta prejudiciabilă, care se manifestă prin acțiunea principală dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane și acțiunea sau inacțiunea adiacentă (înșelăciunea și abuzul de încredere), se exprimă prin aceea că Serghei Cosovan, sub pretextul comercializării unor gherete, a primit bani de la Elena Bularga și Svetlana Zubatii, însă nu le-a transmis gheretele în proprietate. În așa mod, instanțele de judecată au stabilit existența laturii obiective doar datorită admiterii erorilor grave de fapt.

La caz, lipsesc urmările prejudiciabile, or, ambele părți vătămate au recunoscut în cadrul cercetării judecătorești că au primit gheretele în proprietate.

În speță, se atestă lipsa laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, aspect ignorat de instanța de apel, care în mod nejustificat a menținut sentința instanței de fond, soluția fiind afectată de vicii fundamentale. Instanțele de judecată u au invocat nici un mijloc de probă care ar dovedi prezența laturii obiective și a laturii subiective a infracțiunii. Astfel, în contextul prevederilor art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală urmează a fi constatată violarea dreptului fundamental garantat prin art. 7 CEDO. Or, argumentele invocate sunt suficient de puternice și capabile să influențeze soluția;

-instanțele de judecată au admis erori grave de fapt- art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 pct.11¹) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 § 1 CEDO. Instanța de judecată a indicat în sentință precum că Serghei Cosovan, având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare primite de la Elena Bularga, nu i-a transmis în proprietate ghereta, însă partea vătămată în declarațiile sale în instanța de judecată a relatat că, a dobândit dreptul de proprietate asupra gheretei nr.6 din rândul 4. La fel, a menționat că atunci când a hotărât să-și înceteze activitatea s-a adresat administrației pieței, care i-a spus să ia buticul și să plece din piață. Toată administrația i-a spus într-un cuvânt că dacă nu o aranjează să-și ia ghereta și să plece. Instanța de apel a ignorat erorile de fapt admise de prima instanță, ceea ce a afectat legalitatea deciziei. Conform clauzei reflectate în pct.1.1. din contractul de locațiune nr. 3 din 28 septembrie 2011, dreptul de proprietate asupra gheretei rămâne a fi după Ion Bularga. Procurorul și instanța de judecată au indicat că Elena Bularga a acționat din numele lui Ion Bularga.

În ceea ce vizează partea vătămată Svetlana Zubatii, ultima în declarațiile sale a afirmat că, a dobândit dreptul de proprietate în privința a patru gherete. Gheretele le-a primit în baza contractului. La fel, a mai indicat că, nu putea să plece de pe teritoriul pieții, deoarece a procurat gheretele și nu putea să le vândă, deoarece nu avea autorizație de funcționare. Pct.1.1. din contractul de locațiune nr. 79 din 21 martie 2013 atestă că, dreptul de proprietate asupra gherete îi aparține Svetlanei Zubatii. De asemenea, a

afirmat că a primit în proprietate de la Svetlana Andriionova în proprietate două gherete, pentru ce i-a achitat suma de 2500 de euro. Recipisa din 01 martie 2014 nu a fost supusă aprecierii de către instanțele de judecată. Relevant este și faptul că dacă Svetlana Andriionova nu ar fi primit în proprietate gheretele, ea nu ar fi putut să le înstrăineze contra plată Svetlanei Zubatîi.

Sergei Cosovan a fost condamnat în baza unor erori grave de fapt.

În contextul prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă se apreciază, precum și instanța în hotărâre este obligată să motiveze admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Astfel, în conformitate cu art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală, urmează a fi constatată violarea art. 6 § 1 CEDO, având în vedere caracterul subsecvent al controlului jurisdicțional exercitat de Curtea de la Strasbourg;

-instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel- art.427 alin.(1) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 § 1 CEDO. Contrar dispozițiilor legale naționale, jurisprudenței naționale și a Curții de la Strasbourg, instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a adus motive relevante și suficiente în raport cu argumentele apărării privind viciile fundamentale admise la examinarea cauzei penale în lipsa inculpatului, precum și în raport cu viciul fundamental care are la bază violarea art. 6 § 3 CEDO și care se exprimă prin faptul că actul de sesizare a instanței de judecată nu conține o informație precisă și concretă cu privire la faptele care i se reproșează inculpatului. La fel, nu s-a pronunțat în raport cu argumentele ce vizează erorile de fapt admise de prima instanță, precum și în raport cu alegațiile privind lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii. În special, a fost evidențiat faptul că declarațiile părților vătămate combat acuzațiile penale. Instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a adus motive relevante și suficiente în raport cu argumentele precum că în rezultatul litigiului apărut, părților vătămate li s-a propus să dispună după propriul lor plac, să ridice, să retragă gheretele care le aparțin cu drept de proprietate, precum și că din declarațiile părții vătămate Svetlana Zubatîi, rezultă că ultima a transmis prima sumă de bani lui Sergei Damir, iar a doua sumă Svetlanei Andriionova, conform recipisei din 01 martie 2014. Astfel, în temeiul art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală urmează a fi constatată violarea art. 6 § 1 CEDO, or, hotărârile emise, în special decizia instanței de apel, nu corespunde standardului de motivare a hotărârii judecătorești conform jurisprudenței CtEDO.

-hotărârea nu cuprinde motivele care întemeiază soluția- art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 § 1 CEDO. Decizia instanței de apel nu corespunde standardelor de motivare a hotărârii judecătorești conform jurisprudenței CtEDO. Având obligația de a se pronunța supra tuturor motivelor de fapt și de drept, instanța de apel nu a oferit motive ce ar justifica soluția privind întrunirea elementelor infracțiunii. Ținând cont de erorile grave de fapt admise, a notat că instanța de apel nu a soluționat aspectele de fapt și de drept ale cauzei penale. Astfel, în virtutea art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală, urmează a fi constatată violarea art. 6 § 1 CEDO, datorită caracterului subsidiar al controlului jurisdicțional exercitat de Curtea de la Strasbourg;

-motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii- art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală coroborat cu art. 6 § 1 CEDO. Motivarea soluției în sensul elementelor constitutive ale infracțiunii de escrocherie în varianta legii de până la modificări contrazice dispozitivul deciziei care trebuia să fie întocmit în concordanță cu modificările operate la art. 190 alin.(1) Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018. Motivarea soluției prin declarațiile părților vătămate, contractelor de locațiune, declarațiilor martorilor Serghei Spiridonov și Alexandr Orlovschi, precum și a copie buletinului de identitate pe numele Svetlanei Andrianova, recipisa din 01 martie 2014 a ultimei pentru primirea sumei de 2500 de euro, separat și în ansamblu denotă că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Motivând sumar și la general decizia, instanța de apel nu a oferit argumente relevante și suficiente care să justifice decizia în latura civilă, iar motivele invocate contravin dispozitivului în partea acestei laturi. Or, în speță, nu au fost înaintate acțiuni civile, ceea ce în conformitate cu art. 219 Cod de procedură penală, exclude soluția din dispozitivul deciziei în partea încasării presupuselor prejudicii în favoarea părților vătămate. Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală urmează a fi constatată violarea art. 6 § 1 CEDO sub aspectul dreptului la un proces echitabil prin prisma garanțiilor care îl însoțesc;

-încălcarea drepturilor garantate de art.2, art.3 CEDO. Cu referire la prevederile art. 413 alin.(1) Cod de procedură penală, a invocat că, la soluționarea cauzei penale în apel sunt aplicabile dispozițiile art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală coroborat cu art. 89 alin.(2) lit.f), art. 95 alin.(2) Cod penal, norme de drept care obligau instanța de apel să dispună liberarea de la executarea pedepsei penale a inculpatului Serghei Cosovan, care este grav bolnav, ceea ce ar fi limitat întinderea violării drepturilor garantate prin art. 2, art. 3 CEDO.

Prin raportul de expertiză judiciară nr. 201804X0276 din 20 noiembrie 2018, s-a constatat că maladia de care suferă Serghei Cosovan este inclusă în lista bolilor somatice, care constituie temeiul prezentării condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei.

De asemenea, a precizat că, dat fiind specificul cazului, plângerea lui Serghei Cosovan împotriva Republicii Moldova a fost recepționată de Curtea de la Strasbourg la data de 22 martie 2018 și la 29 martie 2018, în regim de urgență plângerea a fost comunicată autorităților Republicii Moldova.

Prima instanță a respins solicitarea apărării privind numirea unei expertize judiciare care ar fi putut permite punerea în aplicație a dispozițiilor art. 95 Cod penal, ceea ce a redus din eficacitatea drepturilor fundamentale garantate de CEDO. Instanța de apel a făcut ca violarea drepturilor fundamentale să fie și mai pronunțată.

Astfel, în corespundere cu prevederile art. 29 alin.(4) Cod de procedură penală, urmează a fi constatată violarea art. 2, art.3 CEDO, datorită caracterului subsidiar al controlului jurisdicțional exercitat de Curtea de la Strasbourg, care a fost deja sesizată.

5. Prin decizia din 09 iulie 2019 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Vasile Nicoară, în numele inculpatului Serghei Cosovan, a fost casată total decizia din 28 noiembrie 2018

a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, cu rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

5.1. În motivarea soluției, instanța de recurs a reținut că, instanța de apel judecând apelul, nu a respectat întocmai prevederile legale procesuale obligatorii. Astfel, din rechizitoriu rezultă că Serghei Cosovan în perioada mai 2011 - septembrie 2012, sub pretextul organizării și desfășurării activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, de către comercianți, persoane fizice, care intenționau să-și desfășoare activitatea de întreprinzător în piață, a condiționat cumpărarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței indicate, afirmând eronat că acestea îi aparțin. Astfel [...] având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare, sub pretextul înstrăinării gheretelor, a primit de la Elena Bularga suma de 2500 de euro și de la Svetlana Zubatîi 8500 de euro, ulterior nu a transmis în proprietatea acestora gheretele din piața „Curcubeu.”

În cadrul cercetării judecătorești, precum și în cererea de apel, apărarea a invocat, că „în speță s-au admis erori grave de fapt în sensul art. 6 pct. 11¹ Cod de procedură penală, or, instanța constatând că Serghei Cosovan nu a transmis gheretele în proprietate părților vătămate Elena Bularga și Svetlana Zubatîi, nu a ținut cont de depozitiile acestora din care rezultă că dânsese au primit în proprietate gheretele. Elena Bularga a activat o perioadă prin intermediul acestor gherete, iar Svetlana Zubatîi activează până în prezent”.

Asupra acestor circumstanțe instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a elucidat faptul, dacă Svetlana Zubatîi și Elena Bularga au primit, de facto, în proprietate gheretele menționate, precum și nu s-a clarificat care a fost obiectul tranzacției încheiate între părți și ce bunuri s-au înstrăinat: bunuri mobile sau bunuri imobile.

5.2. În continuare, instanța de recurs a reținut că, apărarea a invocat că, în speță, instanța de fond a constatat că obiectul material al infracțiunii îl constituie mijloacele bănești percepute de inculpat de la părțile vătămate Elena Bularga și Svetlana Zubatîi în mărime de 144560 de lei, cu titlu de remunerație pentru procurarea gheretelor pe teritoriul pieței „Curcubeu”.

În acest context instanța de recurs a conchis că, atât instanța de fond, cât și cea de apel, ținând cont de declarațiile părților vătămate, nu au elucidat nici următoarele circumstanțe importante: cui i-a transmis Svetlana Zubatîi mijloacele financiare pentru cele patru gherete procurate, lui Serghei Cosovan, lui Serghei Damir sau Svetlanei Andrianova.

5.3. Instanța de recurs a menționat că, în apelul declarat de către avocatul Vasile Nicoară, în numele inculpatului, s-au invocat motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate prin faptul că instanța pripit a decis asupra soluției adoptate, ignorând probele cercetate în ședința de judecată, acestea nefiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Analizând decizia contestată, ținând cont de motivele invocate de partea apărării, instanța de recurs a constatat că, instanța ierarhic inferioară doar a transcris declarațiile martorilor audiați în instanța de fond Serghei Spiridonov și Alexandr Orlovschi precum și probele cercetate (f.d.54-58, Vol. VI), fără a analiza conținutul acestora și fără a dezvălui concluziile sale asupra fiecărei probe separat. Modalitatea de motivare a

soluției denotă că, instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de participanții la proces, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării acestora, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunând temeiul respectiv în decizia adoptată.

Instanța de recurs a conchis că, judecând cauza, instanța de apel nu a elucidat acele fapte importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, acceptând concluzii de ordin general, statuate de prima instanța, cu privire la conținutul probelor administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată, fapt care a dus la pronunțarea unei hotărâri insuficient motivate.

6. Prin decizia din 01 octombrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de avocatul Vasile Nicoară, în interesele inculpatului Serghei Cosovan, împotriva sentinței din 11 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani; a fost admis apelul procurorului în Procuratura mun.Chișinău, oficiul Principal, Victor Plugaru și a fost casată sentința în partea soluționării pretențiilor civile și a fost pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a încasat de la Serghei Cosovan în beneficiul Elenei Bularga suma de 2500 de euro, echivalentul în lei, calculată conform cursului oficial al BNM, la data achitării și în beneficiul Svetlanei Zubatii suma de 5500 de euro, calculată conform cursului oficial al BNM, la data achitării; în rest a fost menținută sentința atacată.

6.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului Serghei Cosovan care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

6.2. Instanța de apel a menționat că, în ședințele de judecată inculpatul Serghei Cosovan a refuzat de a se prezenta, prin încheierea protocolară a instanței de judecată din data de 20 iunie 2018 a fost constatată posibilitatea examinării cauzei penale în lipsa inculpatului, care a refuzat de a se prezenta la toate ședințele de judecată, cu excepția ședinței din 05 iulie 2018 stabilită la cererea apărătorului pentru audierea ultimului cuvânt al inculpatului. Drept motiv de refuz al inculpatului de a fi escortat în ședințele de judecată, era invocată înrăutățirea stării sănătății, în pofida faptului că prin certificatele medicale anexate la materialele cauzei s-a atestat contrariul.

Astfel Serghei Cosovan la etapa urmăririi penale a refuzat să dea declarații, iar în instanța de judecată pe toată durata cercetării judecătorești a refuzat de a se prezenta.

La etapa urmăririi penale, inculpatul Serghei Cosovan vina în comiterea infracțiunii nu a recunoscut-o, iar în ședința de judecată a refuzat de a se prezenta pentru a fi audiat, fapt ce denotă menținerea poziției de negare a vinei, poziție susținută de apărătorul acestuia.

În cadrul judecării cauzei în instanța de fond, la etapa ultimului cuvânt oferit inculpatului, acesta a declarat că vina sa nu este dovedită, iar probe care să-i

demonstreze vinovăția, nu există. Or, persoanele audiate în ședințele de judecată au confirmat că au cumpărat gheretele de la alte persoane. A comunicat instanței că a activat foarte puțin pe teritoriul pieței, circa 6 luni, având și un partener de afaceri. A declarat că, actualmente, toată responsabilitatea a rămas pe seama sa, fiind regizat un spectacol în care se dorește condamnarea sa. A informat instanța că are la întreținere trei copii, soția, mama bolnavă, iar starea sa de sănătate este foarte precară, solicitând, în final, adoptarea unei sentințe de achitare.

Suplimentar, în cadrul ședinței instanței de apel, inculpatul Serghei Cosovan a declarat că, învinuirea îi este clară, vina nu recunoaște, declarațiile date anterior le susține. A comunicat că nu a luat bani de la părțile vătămate. Nu a pus piedici la folosirea gheretelor.

6.3. Cu toate că inculpatul Serghei Cosovan nu a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că, vina lui în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, se probează, cu certitudine, prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, cum ar fi: conținutul declarațiilor părții vătămate Svetlana Zubatîi (f.d. 210-214, Vol.III), care a declarat suplimentar în cadrul ședinței instanței de apel că susține declarațiile date anterior; conținutul declarațiilor părții vătămate Elena Bularga (f.d. 215-218, Vol. III), iar suplimentar în cadrul ședinței instanței de apel a relatat că, susține declarațiile date anterior; conținutul declarațiilor martorilor Serghei Spiridonov (f.d. 219-221, Vol. III) și Alexandr Orlovschi (f.d. 222-224, Vol. III).

De asemenea, a indicat că vinovăția inculpatului Serghei Cosovan se confirmă prin: -conținutul procesului-verbal de examinare din 23 mai 2018 a răspunsului administratorului SRL „M.K. Dalesgrup”, Serghei Cosovan, pe numele lui Vasile Bularga, Sergiu Tcacenco, Ion Bularga, Vitalie Sanduța la cererea prealabilă din 08 august 2012 privind rezilierea contractelor de locațiune. În prezentul răspuns, se menționează că „conducerea SRL „M.K. Dalesgrup” a examinat solicitarea locatarilor Vasile Bularga, Sergiu Tcacenco, Ion Bularga, Vitalie Sanduța privind rezilierea anticipată a contractelor de locațiunea locurilor la piața „Curcubeu”, restituirea costului gheretelor și vă aduce la cunoștință despre refuzului locatorului din următoarele circumstanțe - SRL „M.K. Dalesgrup”, prin contractele de locațiune încheiate, nu a asumat vreo obligațiune privind cumpărarea gheretelor, care sunt amplasate pe teritoriul pieții și vă aparțin în drept de proprietate” (f.d. 40, Vol. I); -conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului a documentelor din 23 mai 2018, prin care s-a cercetat răspunsul administratorului SRL „M.K. Dalesgrup”, Serghei Cosovan, pe numele lui Vasile Bularga, Sergiu Tcacenco, Ion Bularga, Vitalie Sanduța la cererea prealabilă din 08 august 2012 privind rezilierea contractelor de locațiune (f.d. 164-165, Vol. I); -înscrisul prin care se atestă inscripția „rândul 1, locul 8,500 euro, 12.12.2013” (f.d. 105, Vol. I); - conținutul contractului de arendă din 17 iunie 2014 încheiat între ÎI „Cosovan-Dalesgrup” și Svetlana Zubatîi, obiect al contractului constituie obligația arendatorului de a acorda arendașului loc pentru vânzare, în schimbul arendeii, pentru folosire temporară (f.d. 110-113, Vol. I); - ordinul de plată nr. 04074220 din 03 septembrie 2014 pentru suma de 350 de lei, achitate de Svetlana Zubatîi, cu titlu de amendă (f.d. 115, Vol. I); -ordinul de plată nr. 04074226 din 03 septembrie 2014 pentru

suma de 360 de lei, achitate de Svetlana Zubatîi, cu titlu de taxă de întreprinzător (f.d. 116, Vol. I); -ordinul de plată nr. 101233007 din 30 martie 2015 pentru suma de 350 de lei achitate de Svetlana Zubatîi, cu titlu de amendă (f.d. 117, Vol. I); -ordinul de plată nr. 105128065 din 18 mai 2015 pentru suma de 1500 de lei, achitate de Svetlana Zubatîi, cu titlu de amendă (f.d. 118, Vol. I); -conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MF, nr. 057884 din 10 iunie 2014, întocmit în privința Svetlana Zubatîi (f.d. 119, Vol. I); -conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MF, nr. 063667 din 01 septembrie 2014, întocmit în privința Svetlanei Zubatîi (f.d. 120, Vol. I); -conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MF, nr. 067144 din 28 martie 2015, întocmit în privința Svetlanei Zubatîi (f.d. 121, Vol. I); -conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MF, nr. 967449 din 04 mai 2015, întocmit în privința Svetlanei Zubatîi (f.d. 122, Vol. I); -conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MF, nr.084656 din 24 noiembrie 2015, întocmit în privința Ludmillei Manhic (f.d. 123, Vol. I); -recipisă din numele lui Anatolii Andrianov care confirmă că a primit de la Svetlana Zubatîi suma de 2500 de euro pentru buticul nr. 13, rândul 3 și buticul nr. 11, rândul 3, întocmită în limba rusă și datată cu 01 martie 2014 (f.d. 125, Vol. I); -recipisă din numele Svetlanei Andrianova (BI A25060335 din 10 ianuarie 2003), pe numele SRL „M.K. Dalesgrup”, pe faptul vânzării buticurilor cu nr. 11 și 13 din rândul nr. 3 Svetlanei Zubatîi, întocmită în limba rusă și datată cu 01 martie 2014, copie pe una filă (f.d. 126, Vol. I); -bon de plată seria și nr. 273131 din 01 iulie 2014, eliberat din numele ÎI „Cosovan-Dalesgrup” privind plata arendei în mărime de 1000, valuta nu este indicată, copie pe una filă (f.d. 127, Vol. I); -bon de plată seria și nr. 273205 din 31 martie 2015, eliberat din numele ÎI „Cosovan-Dalesgrup” privind plata arendei în mărime de 7000 de lei, copie pe una filă (f.d. 128, Vol. I); -contractul nr. 3 din 28 septembrie 2011, încheiat între Ion Bularga și SRL „M.K. Dalesgrup” privind arenda buricului cu nr. 6, amplasat în rândul nr. 4, copie pe 4 file și acordul adițional la contract din 28 septembrie 2011, copie pe 4 file (f.d. 26-31, Vol. 1); -contractul nr. 4 din 28 septembrie 2011, încheiat între Vasile Bularga și SRL „M.K. Dalesgrup” c/f, privind arenda buticului cu nr. 7, amplasat în rândul nr. 5, copie pe 4 file (f.d. 32-35, Vol. I); - scrisoare a Comisariatului sect. Centru a MAI nr. B-1403/12 din 31 octombrie 2012-1 filă (f.d. 36, Vol. I); -procura nr. 12693 din 05 septembrie 2012 - 1 filă (f.d. 37, Vol. I); -procura nr. 12694 din 05 septembrie 2012 prin care Elena Bularga l-a împuternicit pe Vitalie Serbuș să-i reprezinte interesele - 1 filă (f.d. 38, Vol. I); - pretenția SRL „M.K. Dalesgrup” către Ion Bularga, pe 1 filă (f.d. 39, Vol. 1); - referință la cererea reconvențională, din numele SRL „M.K. Dalesgrup” către Ion Bularga din 25 aprilie 2013, copie pe 2 file (f.d. 41-42, Vol. I); -titlu executoriu nr. 2-578/2013 din 19 septembrie 2013, pe 1 filă (f.d. 43, Vol. I); -cerere privind executarea benevolă nr. 12/2014 din 26 septembrie 2014, pe 1 filă (f.d. 44, Vol. I); -certificat eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei, pe 1 filă (f.d.45, Vol. I); - recipisă nr. 12/2014 din 20 noiembrie 2014, eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei, pe 1 filă (f.d. 46, Vol. I).

Analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, instanța de apel a constatat cu certitudine că inculpatul Serghei Cosovan a comis infracțiunea

imputată lui și că acțiunile inculpatului se încadrează în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, după semnele calificative: „escrocherie”, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu folosirea situației de serviciu, săvârșite în proporții mari.

6.4. Instanța de apel a conchis că, instanța de fond întemeiat a decis de a examina cauza în lipsa inculpatului Serghei Cosovan, în temeiul rigorele articolului 321 alin. (2) pct. 2 Cod de procedură penală a fost luată întru respectarea garanțiilor unui proces echitabil impuse de art. 6 CEDO.

Astfel, se admite că prin examinarea cauzei în lipsa inculpatului Serghei Cosovan ar fi admisă o ingerință asupra dreptului acestuia la un proces echitabil, însă aceasta a fost justificată și necesară.

Totodată, în cadrul ședinței în instanța de apel, inculpatul Serghei Cosovan a fost prezent, fiind audiat în prezența apărătorului său, astfel a făcut explicații suplimentare. De asemenea, audierea suplimentară a părților vătămate a avut loc în prezența inculpatului, fiindu-i acordată posibilitatea atât lui, cât și apărătorului său, de a acorda întrebări părților vătămate.

6.5. Ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, dar și de prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, având în vedere că Elenei Bularga și Svetlanei Zubatîi, prin acțiunile prejudiciabile și anume prin comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, de către inculpatul Serghei Cosovan a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 2500 de euro Elenei Bularga și de 5500 de euro Svetlanei Zubatîi, instanța de apel a considerat necesar de a încasa această sumă din contul inculpatului în beneficiul părților vătămate.

7. Prin decizia din 24 martie 2020 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Cerga Ion, în numele inculpatului, a fost casată total decizia din 01 octombrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința lui Cosovan Serghei cu rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a constatat că, potrivit deciziei recurate instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor privind erorile grave de fapt admise de prima instanță, or, atât declarațiile părților vătămate, a martorilor, a contractelor de locațiune, cât și a altor probe, au fost examinate selectiv o parte din probe, respingând celelalte probe, fără o motivație legală și fără să le evalueze pe fiecare în parte și toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal lărgit a menționat că, potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Rezumând, instanța de recurs a constatat, că instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2 Cod de procedură penală). Contrar acestor stricte prevederi legale, instanța de apel selectiv a apreciat o parte din probe, respingând

celelalte probe, fără o motivație legală și fără să le evalueze pe fiecare în parte și toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

7.2.În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

8. Prin decizia din 21 iunie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, partea motivată pronunțată la 07 iulie 2021, procesul penal pornit în privința lui Cosovan Serghei Victor, învinuit în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, s-a încetat în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, deoarece a intervenit decesul inculpatului.

8.1.În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, până la începerea examinării apelurilor declarate de procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, Victor Plugaru și de avocatul Vasile Nicoară, în interesele inculpatului Serghei Cosovan, împotriva sentinței din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care Serghei Cosovan a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, în ședința de judecată, procurorul a solicitat încetarea procesului din motivul decesului inculpatului.

8.2.Astfel, instanța de apel a relevat că, decesul inculpatului Cosovan Serghei Victor (a.n.30.06.1971), survenit la data de 25 martie 2021, este confirmat prin certificatul medical constatator, seria A, număr 0727014 din data de 25 martie 2021, eliberat de către IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfinta Treime Chișinău”.

Totodată, a menționat că, decesul cet. Cosovan Serghei Victor se probează și prin Extrasul din Sistemul de căutare „Acces Web”, care a fost prezentat de către acuzatorul de stat și anexat la materialele cauzei. Acest fapt reiese inclusiv din mențiunea în Extrasul din Registrul de stat al populației din 18 iunie 2021 pe numele cet. Cosovan Serghei Victor, la rubrica statutului PA Pașaportului cetățeanului Republicii Moldova – seria AA, număr 0541411 eliberat la data de 24 noiembrie 2015 de către SEAI Rîșcani Chișinău, CMF Chișinău 2, unde este indicat – „decedat”.

8.3.Colegiul penal al instanței de apel a menționat că intervenirea decesului inculpatului produce efecte juridice imediate, deoarece fiind constatată existența acestui fapt, survine temeiul legal privind încetarea procesului penal.

Intervenirea decesului inculpatului pe parcursul derulării procesului penal, respectiv, după pronunțarea în primă instanță a hotărârii de condamnare, prin prisma prevederilor articolelor 332 alin.(1) și 275 alin.(1), pct.5) Cod de procedură penală, condiționează încetarea procesului penal, cu excepția cazurilor de reabilitare.

Tragerea la răspundere penală este personală, astfel încât în cazul decesului inculpatului, a dispărut subiectul componentei de infracțiune, nemaiputându-se analiza fondul cauzei. După decesul inculpatului nu se mai poate derula acțiuni procedurale specifice tragerii la răspundere penală față de un subiect, dat fiind, că nu mai există subiectul infracțiunii. Totodată, apare ca lipsit de temei juridic continuarea procesului de judecată în vederea adoptării soluției de fond ce vizează vinovăția inculpatului, de vreme ce acesta nu există.

8.4. În atare situație, definitiv se stinge procesul penal, astfel că rămâne fără suport orice activitate procesuală, indiferent de faza în care se află. Odată ce inculpatul a decedat, apare ca lipsită de fundament juridic orice activitate procesuală - penală, chiar dacă se prefigurează o soluție asupra fondului cauzei.

9. Decizia instanței de apel din 21 iunie 2021, pronunțată integral la 07 iulie 2021, a fost atacată cu recurs ordinar la 02 august 2021 de către avocatul Ion Cerga, în interesele inculpatului Serghei Cosovan, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 21 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre o nouă examinare în alt complet de judecată, în aceeași instanță.

9.1. În argumentarea recursului declarat, avocatul a reiterat motivele aduse de avocatul Vasile Nicoară, în numele inculpatului, la contestarea sentinței primei instanțe cu apel și a invocat că, din apelul declarat se identifică depunerea acestuia în sensul casării sentinței de fond prin care Serghei Cosovan a fost condamnat și s-a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare, invocând că nu au fost întrunite elementele infracțiunii. Astfel, s-a pretins la o cale de reabilitare a inculpatului. Instanța de apel constatând că apărarea a susținut și a insistat la examinarea apelului în fond, a ignorat acest fapt și a ales o cale de evitare unei examinări.

9.2. Instanța de apel a pronunțat o decizie, motivarea căreia nu este clară. Or, s-a solicitat achitarea inculpatului, iar instanța a motivat că se încetează procesul penal prin prisma prevederilor articolelor 332 alin.(1) și 275 alin.(1), pct.5) Cod de procedură penală, care condiționează încetarea procesului penal, cu excepția cazurilor de reabilitare. La fel, instanța nu a luat în considerare continuarea termenului de 6 luni din momentul decesului inculpatului și nefinalizarea procedurii de moștenire.

10. Prin referința depusă la recursul declarat, Nicolae Suvac, procurorul în Secția de reprezentarea învinuirii în Curtea Supreme de Justiție, a menționat că recursul ordinar este bazat pe prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și în baza art. 432 alin.(4) Cod de procedură penală, urmează a se decide asupra admisibilității în principiu a recursului declarat cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel în baza prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală. Totodată, s-a invocat că motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei.

11. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, va admite recursul declarat și va casa total decizia instanței de apel și dispune rejudecarea de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 424 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces. Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală reglementează temeiurile pentru recurs, pornind de la postulatul inserat în textul normei date precum că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, enumerând temeiurile în acest sens.

Pornind de la obligația instanței de recurs, precum și limitele temeiurilor impuse prin lege la judecarea cauzei, Colegiul penal lărgit va accentua momentele decisive care au determinat adoptarea soluției date.

Astfel, în temeiul art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Implicit, având în vedere că decizia contestată cu recurs a fost adoptată de către instanța de apel, precum și alegațiile recurentului, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a evoca prevederile legale ce vizează procedura de examinare a cauzei în ordine de apel, precum și obligația instanței de apel.

În conformitate cu art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Alineatul 5 al aceluiași articol stipulează că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 417 alin. (1) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă: 7) fondul apelului; 8) temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date; 9) una din soluțiile prevăzute în art.415.

În virtutea art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Colegiul penal lărgit reiterează că, prin decizia contestată, prin care instanța de apel a încetat procesul penal în privința lui Serghei Cosovan, având în vedere survenirea la 25 martie 2021 a decesului inculpatului, în esență, instanța ierarhic inferioară a conchis că, intervenirea decesului inculpatului pe parcursul derulării procesului penal, respectiv, după pronunțarea în primă instanță a hotărârii de condamnare, prin prisma prevederilor articolelor 332 alin.(1) și 275 pct.5) Cod de procedură penală, a condiționat încetarea procesului penal, cu excepția cazurilor de reabilitare.

Aici instanța de recurs învederează că, art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În sensul art. 275 pct.5) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazul în care a intervenit decesul făptuitorului.

În context, instanța de recurs notează că, prin apelul declarat, partea apărării a solicitat casarea sentinței de condamnare a inculpatului Serghei Cosovan, pronunțarea

unei sentințe de achitare, invocând că nu au fost întrunite elementele infracțiunii. Astfel, s-a pretins o cale de rehabilitare a inculpatului.

Corespunzător, rehabilitarea persoanei este o consecință a achitării acesteia. Instituția rehabilitării persoanei în procesul penal se află într-o conexiune organică cu principiile prezumției nevinovăției și asigurării dreptului la apărare.

Rehabilitarea inculpatului prin intermediul sentinței de achitare reprezintă mijlocul juridic de rehabilitare a persoanelor trase netemeinic la răspundere penală, iar sentința de achitare adoptată trebuie să corespundă cerințelor legalității, temeiniciei și argumentării, având în vedere motivele ce au determinat pronunțarea unei astfel de soluții, în raport cu probele administrate, normele de drept relevante, aserțiunile participanților la proces.

De altfel, instanța, judecând cauza, nu contrapune mecanic ceea ce e stabilit de organele de urmărire penală cu legea, însă examinează, analizează, studiază fiecare probă prezentă, apreciază toate circumstanțele legate de culpă și persoana învinuită și în baza convingerilor, hotărăște dacă fapta săvârșită poartă sau nu un caracter criminal.

În această ordine de idei, prin prisma alegației recurentului în acest sens, Colegiul penal lărgit relevă că, deși, în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel cererea de apel a apărării a fost susținută integral, fiind insistată la examinarea apelului în fond, cu achitarea inculpatului, care în sensul legii conduce la rehabilitarea acestuia, contrar solicitărilor, instanța de apel a încetat procesul.

Or, sentința de încetare a procesului penal în privința făptuitorului decedat poate fi adoptată în cazul existenței certificatului de deces eliberat de organele de înregistrare a actelor civile, dacă nu sunt temeieri pentru rehabilitarea celui decedat și rudele nu solicită rehabilitarea persoanei acuzate.

La caz, deși, instanța de apel, în esență, a conchis că, intervenirea decesului inculpatului condiționează încetarea procesului penal, cu excepția cazurilor de rehabilitare, însă a eludat faptul că, în speță, prin apelul declarat partea apărării a pretins pronunțarea unei sentințe de achitare, motivând că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, iar în sensul legii, în situația când este justificată adoptarea unei astfel de sentințe, achitarea inculpatului conduce la rehabilitarea acestuia.

Pornind de la faptul că în contextul prevederilor art. 390 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința de achitare duce la rehabilitarea deplină a inculpatului, ceea ce s-a și pretins prin apelul declarat împotriva sentinței de condamnare a lui Serghei Cosovan, emisă de prima instanță, la caz, se impune rejudecarea cauzei în ordine de apel pentru examinarea argumentelor părții apărării redată în apel în sensul solicitat.

În contextul prevederilor art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apel constituie temei de recurs, având în vedere că în sensul art. 417 alin. (1) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Mai mult, recurentul prin prisma art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală a pretins casarea deciziei contestate, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în cererea de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează a determina și a se pronunța prin prisma legislației ce guvernează procesul penal, în privința alegațiilor redade inclusiv în apelul formulat de partea apărării, precum și a motivelor inserate în apel, pentru a răspunde acestora în conformitate cu rigorile legii.

Colegiul iterează că, în decizia contestată instanța de apel s-a limitat de a cita normele de drept ce reglementează încetarea procesului în legătură cu intervenirea decesului inculpatului Serghei Cosovan.

Deși, anterior la dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, prin decizia din 24 martie 2020 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, s-au punctat unele chestiuni ce urmau a fi luate în considerare și soluționate la rejudecarea cauzei în ordine de apel, acestea au fost ignorate, fiind dispusă încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea decesului inculpatului.

Or, din considerentele reținute anterior de instanța de recurs, ce a determinat trimiterea cauzei la rejudecare în ordine de apel, se profilează că, instanța de apel, contrar prevederilor legale, selectiv a apreciat o parte din probe, respingând celelalte probe, fără o motivare legală și fără o evaluare a fiecăreia în parte și toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În acest sens, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a accentua că în conformitate cu art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Rezumând considerentele redade, se constată că, în speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ceea ce inevitabil duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să înlăture omisiunile și erorile conturate și în strictă conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe asupra tuturor motivelor apelului, iar în dependență de acestea să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417-418 Cod de procedură penală.

Implicit, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în conformitate cu exigențele legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă, promptă și completă a cauzei penale.

În conformitate cu art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Ion Cerga, în interesele inculpatului Serghei Cosovan.

Se casează total decizia din 21 iunie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală în privința lui Cosovan Serghei Victor cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 03 noiembrie 2021.

Președintele ședinței,
judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Galina Stratulat